

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. VASARIO 11 D. NUTARIMO
NR. 128 „DĖL PAREIGŪNŲ IR KARIŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ SKYRIMO IR
MOKĖJIMO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau –
Projektas) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2018 M. GEGUŽĖS 30 D. NUTARIMO NR. 507 „DĖL
PERSONALO ADMINISTRAVIMO FUNKCIJŲ CENTRALIZUOTO ATLIKIMO
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas
Nr.1, toliau kartu – Projektai)
(TAP-20-2185; TAP-20-2184) (TAIS Nr. 20-15487(2), 20-15488(2))**

2020-12-20 Nr.NV-3400

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siūlome tikslinti Projektu teikiamo nutarimo 2 punktą, jame paliekant tik pereinamąsias nuostatas dėl pakeitimų taikymo iki Projektu siūlomų pakeitimų įsigaliojimo pradėtoms pareigūnų ir karių valstybinės pensijos (toliau – valstybinė pensija) bei pareigūnų ir karių valstybinės pensijos priedo už tarnybą (toliau – priedas) skyrimo ar perskaičiavimo procedūroms. Vertinamoje formuluotėje vietoj žodžio „procesai“ siūlytume įrašyti žodį „procedūros“, o įsigaliojimo datą - dėstyti atskirai nutarimo 3 punkte.

2. Projektu nauja redakcija dėstomų Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų (toliau – Nuostatai) 2 punkto antrojo sakinio nuostata stokoja apibrėžtumo ir aiškumo dėl taikymo apimties, pavyzdžiui, neaiškus santykis su Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo (toliau - Įstatymas) 12 straipsnio 6 dalyje nustatyto reguliavimu dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo, Administracinių bylų teisenos įstatymo taikymo (Nuostatų 30 punktas). Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje yra nustatyta, kad skiriant ir mokant valstybines pensijas ir priedą vadovaujamosi Įstatymu ir Nuostatais, Nuostatai turėtų būti pildomu trūkstamu reguliavimu arba aiškiai nustatyta, kuriais atvejais turėtų būti vadovaujamosi Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme ir Socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatais, atsisakant neatitikimą įstatyminiam reguliavimui sąlygojančios nuostatos („Kiti pensijų skyrimo, mokėjimo, ginčų sprendimo klausimai, nenustatyti Įstatyme, Įstatyme Nr. XIII-1264, Įstatyme Nr. XIII-2915 ir Nuostatuose“).

3. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatyme nėra atskirai pateiktos sąvokų apibrėžtys, siūlytume Nuostatų 3 punkte vartoti nuostatą „sąvokos atitinka Įstatyme vartojamas sąvokas“.

4. Įvertinus Nuostatų 4 punktą, siūlome papildomai įvertinti ir siūlomų išimčių Nuostatų 5-6 punktų atžvilgiu nustatymo tikslingumą: ar 4 punkte nustatyta besikreipiančio subjekto prašymo pateikimo alternatyvi galimybė (beje, galimybė pasirinkti turėtų būti aiškiai nurodyta pačioje nuostatoje) negalėtų būti taikoma ir 5-6 punktų nuostatų atžvilgiu, nes, pavyzdžiui, prašymas, pateiktas skirti našlių ir našlaičių pensiją, pensiją už mirusį pensijos už tarnybą ar netekto darbingumo pensijos gavėją atitinkamai tarnybai, institucijai, įstaigai, kurioje tarnauta paskiausiai, galėtų būti persiunčiamas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos

ir darbo ministerijos įgaliotai Fondo administravimo įstaigai (kaip tai yra nustatyta Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 4 dalyje).

5. Siekiant aiškumo, Nuostatuose turėtų būti nurodyta, koks subjektas turimas omenyje vartojant nuostatą „asmuo“, atskleistas šios nuostatos turinys ir įvestas trumpinys, nes priklausomai nuo valstybinės pensijos rūšies ir jos skyrimo sąlygų, vartojama nuostata „asmuo“ turi skirtingą prasmę, pavyzdžiui, taikant Nuostatų 4-6 punktus, besikreipiantys subjektai, kai kreipiamasi dėl skirtingų rūšių valstybinių pensijų skyrimo, skiriasi tiek valstybinės našlių ir našlaičių pensijos už mirusį pareigūną skyrimo atveju (kai kreipiasi mirusio pareigūno sutuoktinis ar vaikai), tiek mirus priedo gavėjui (kai kreipiasi laidojantis asmuo) ir pan. Turėtų būti įvertinama ir tai, kad Nuostatų 18 punkte nustatoma galimybė dėl valstybinių pensijų ir priedo kreiptis ne tiks asmenims, bet ir jų atstovams.

6. Siekiant teisėkūros aiškumo principo, reiškiančio, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas, laikymosi, o taip pat įvertinant tai, kad Nuostatai dėstomi nauja redakcija, Projektu teikiamus Nuostatų 8-12 punktuose pakeitimus siūlytume tikslinti, išskiriant atskiruose punktuose (ne pastraipose) procedūras, taikytinas tarnyboms, įstaigoms, institucijoms, kurių personalo administravimo funkcijos atliekamos centralizuotai ir kuriose šios funkcijos vykdomos necentralizuotai, taip pat, esant poreikiui, išskiriant procedūras taikytinas krašto apsaugos sistemos tarnyboms, įstaigoms, institucijoms; atskirai dėstant procedūras, kurias turi atlikti įstaiga, centralizuotai atliekanti personalo administravimo funkcijas. Taip pat turėtų būti atsisakoma besikartojančių nuostatų, įsivedami trumpiniai, nuostatos grupuojamos, pavyzdžiui, skirtinguose punktuose dėstyti veiksmus, kuriuos turi atlikti skirtingos tarnybos, įstaigos, institucijos, parengiant Nuostatų 13.1-13.2 ar 14.5-14.6 papunkčiuose nurodytus dokumentus, ir veiksmus (ir terminus), kurie taikytini, kai neturima duomenų ar jų trūksta, ir pan.

7. Nuostatų 14 punkte nustatoma alternatyva „atsižvelgiant į pensijos rūšį arba pensijos skyrimo sąlygas“, nenustatant taikymo taisyklės ir nenurodant, kokios pensijos skyrimo sąlygos taikytinos. Siūlome vertinamą nuostatą tikslinti arba jos atsisakyti kaip sudarančios neaiškumą, be to, ir perteklinės, kai šio punkto papunkčiuose yra nustatoma, dėl kokios pensijos kreipiantis atitinkamas dokumentas turi būti pateiktas.

8. Atsižvelgiant į tai, kad civilinės būklės aktų liudijimai nebeišduodami, o išduodami civilinės būklės akto įrašų liudijantys įrašai, būtų tikslinga Nuostatų 14.1 papunktyje palikti tik mirties faktą patvirtinančių dokumentų pateikimą.

9. Pastebime, kad valstybinių pensijų išmokėjimas reguliuojamas Nuostatų IV skyriuje, todėl Nuostatų 15 punktą siūlome keisti, atsisakyti žodžio „išmokamos“ ir pačią nuostatą formuluoti nustatant, kokius dokumentus (ar kur nurodytus) reikia pateikti mirus valstybinės pensijos ir (ar) priedo gavėjui, siekiant gauti Įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje nustatytas pensijas ir apskaičiuotas dėl mirties negautas jų sumas bei 15 straipsnio 3 dalyje nurodytą priedą ir priedo sumas.

10. Nuostatų 17 punkto paskutiniame sakinyje reikia patikslinti žodžio „nurodytoms“ rašybą.

11. Jei dokumentai, teikiami elektroninių ryšių priemonėmis, turi būti pasirašyti prašymą teikiančio asmens ar jo atstovo kvalifikuotu elektroniniu parašu, toks reikalavimas turėtų būti ir Nuostatų 18 punkto antrosios pastraipos nuostatoje. Siekiant aiškumo, siūlytume patikslinti nevienareikšmiškai suprantamą Nuostatų 29 punkto paskutiniame sakinyje vartojamą nuostatą

„jeigu jis teikiamas ne elektroniniais ryšiais pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu ar EGAS priemonėmis“.

12. Atkreipiame dėmesį, kad Nuostatų 29 punkte nustatomam reikalavimui valstybinių pensijų gavėjams, deklaravusiems išvykimą iš Lietuvos Respublikos, kasmet pateikti tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, patvirtintą ne anksčiau kaip einamųjų metų spalio 1 d., trūksta pagrįstumo, nes toks reikalavimas dokumentų pateikimui nėra nustatytas Įstatymo 15¹ straipsnio 4 dalyje. Be to, tokia nuostata išvykusiems valstybinių pensijų gavėjams sukuria papildomą administracinę naštą (laiko sąnaudos ir finansinės išlaidos, kurias patirtų ar gali patirti asmenys vykdydami šį reikalavimą). Siūlome pateikti informacijos dėl siūlomos nuostatos nustatymo pagrįstumo, kartu papildomai įvertinant ir siūlomo reguliavimo tikslingumą.

13. Siūlome Nuostatų 30 punkto formuluotę „Asmenys Fondo administravimo įstaigų sprendimus pensijų ir (ar) priedo skyrimo ir (ar) mokėjimo klausimais“ patikslinti, atsisakant joje vartojamo žodžio „klausimais“ ir dėstyti, pavyzdžiui, taip: „Asmenys Fondo administravimo įstaigų sprendimus dėl pensijų ir (ar) priedo skyrimo ir (ar) mokėjimo“.

14. Siūlome patikslinti Nuostatų 31 punkte vartojamą nuostatą „finansų apskaita“, nurodant konkrečiai, kokių lėšų apskaita būtų susijusi su asmens duomenų tvarkymu ir būtų aktuali Nuostatų taikymo aspektu.

15. Atkreipiame dėmesį, kad tuo atveju, jei Projektas ir Projektas Nr.1 nebūtų Vyriausybės priimti iki Projektuose siūlomos įsigaliojimo datos (2021 m. sausio 1 d.), juose turėtų būti atsisakoma įsigaliojimo datos nustatymo ir peržiūrėtas siūlomas punktų numeravimas.

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė